

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
декан факультету здоров'я
та фізичного виховання

Едуард СИВОХОП
« 27 » червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спеціальна методика навчання
дошкільного виховання

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський) рівень**

Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**

Спеціальність: **016 Спеціальна освіта**

Освітня програма: **Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини**

Статус дисципліни: **обов'язкова**

Мова навчання: **українська**

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна методика дошкільного виховання» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітньої програми Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини.

Розробники: Кляп М.І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри ФТРСІО

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри ФТРСІО
протокол № 15 від « 26 » червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання
протокол № 12 від « 27 » червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	другий	другий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	третій	третій
	Лекції:	
	26	12
	Практичні (семінарські):	
	34	6
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: письмовий екзамен	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Спеціальна методика дошкільного виховання**» є розкриття методологічних і теоретичних основ спеціальної дошкільної педагогіки, теоретико-методичних засад виховання, навчання і розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема з порушеннями інтелекту, сучасних тенденцій і проблем організації корекційно-педагогічної допомоги цим дітям.

Завдання курсу:

- ознайомлення студентів з методологічними і теоретичними основами навчання і виховання дітей дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку;
- забезпечення необхідної теоретичної підготовки студентів з питань спеціальної дошкільної педагогіки, пов'язаних з розумінням особливостей розвитку дитини з порушенням інтелектуального розвитку, мовлення, раннім дитячим аутизмом тощо та реалізацією системного підходу у процесі організації корекційно-педагогічного впливу в освітньому просторі спеціального закладу дошкільної освіти для дітей з особливими освітніми потребами, а також в інклюзивному просторі;
- формування уявлень про загальні та спеціальні принципи і методи корекційно-педагогічного впливу в роботі з дітьми, які мають порушення психофізичного розвитку, зокрема інтелектуального;
- формування професійного інтересу у майбутніх вчителів-дефектологів до проблеми виховання і навчання дітей раннього і дошкільного віку з порушеннями інтелекту, мовлення, аутистичного спектру, розкриття перед ними освітніх можливостей спеціальної дошкільної педагогіки і потенційних можливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах дошкільця (спеціального або інклюзивного).

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності: 4,7,10.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: 4, 5, 7, 12.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення інтелекту, актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми та підлітками з інтелектуальними та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвиткового освітнього середовища.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Спеціальна методика дошкільного виховання**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 8 Педагогіка з історією педагогіки
- ОК 17 Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями
- ОК 18 Корекційна психопедагогіка

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Корекційна психопедагогіка**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.	РН 6
Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.	РН 9
Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	РН 10
Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.	РН 14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Спеціальна методика дошкільного виховання**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміє планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.	РН 6
Має знання і вміння щодо комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.	РН 9
Вміє здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовує корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	РН 10
Володіє вміннями реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.	ПРН 14

Письмове тестування при тематичному оцінюванні	10	10	10	10		
Індивідуальне або групове завдання із захистом	1	15	1	15		
Результати неформальної освіти	1	5	1	5		
Модульна контрольна робота	1	40	1	40		
Разом		100		100		

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Бали	Критерії оцінки
20	якщо відповідь повна і правильна, з прикладами та поясненнями
15	якщо відповідь по суті правильна, але не має незначні недоліки
10	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, відсутні приклади та пояснення
5	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, з помилками
0	якщо відповідь не розкриває суті або не зроблена спроба відповісти на поставлені запитання

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль включає наступний вид контролю: письмовий екзамен.

Екзамен є заключним підсумковим видом контролю у третьому семестрі другого навчального року. До екзамену допускаються тільки ті студенти, які отримали не менше 35 балів як середнє арифметичне за результатами змістових модулів.

Студенти, в яких оцінки за результатами модульних контролів (середня оцінка за два модулі) дорівнюють або є вищими за 60 балів, можуть не приймати участі в екзаменаційному контролі, але за бажанням вони можуть покращити свої бали, прийнявши участь в екзамені.

Під час екзамену здобувач дає письмові відповіді на 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється по 40 балів відповідно до критерію оцінювання теоретичної підготовленості, та розв'язує практичне завдання у вигляді ситуативної проблеми. Максимальна оцінка за підсумковий модульний контроль складає 100 балів відповідно до шкали оцінювання національної та ЄКТС.

Нарахування балів за теоретичну підготовленість студентів на підсумковому контролі

Бали	Критерії оцінки
40	якщо відповідь повна і правильна, з прикладами і поясненнями
35	якщо відповідь повна і правильна, але є тільки окремі приклади і пояснення
30	якщо відповідь по суті правильна, але з незначними помилками
25	якщо питання висвітлено правильно приблизно наполовину, є наведені приклади і пояснення
20	якщо відповідь містить правильно висвітлені теоретичні поняття приблизно наполовину, наведені приклади, але відсутні пояснення
15	якщо відповідь обмежується тільки визначенням необхідних понять без

10	пояснень і прикладів
5	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять
0	наявна спроба відповісти на поставлені питання, більшість понять висвітлені з помилками
0	якщо відповідь не розкриває суті або не зроблена спроба відповісти на поставлені запитання

Нарахування балів за практичну підготовленість студентів на підсумковому контролі

Бали	Критерії оцінки
20	Відповідь повна і правильна з вказанням всіх структурних етапів та визначенням триєдиної мети
15	Відповідь в цілому правильна, але не вказані окремі структурні етапи або мета визначена не повному обсягу
10	Відповідь включає правильне розуміння основних етапів реалізації завдання, але є неповною
5	Наявна спроба розв'язати поставлене завдання, але є суттєві недоліки, не відображені основні структурні етапи та інші необхідні елементи, передбачені завданням
0	відповідь не розкриває суті або не зроблена спроба розв'язати поставлене практичне завдання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні питання спеціальної методики дошкільного виховання.

- Тема 1. Загальні питання теорії спеціальної дошкільної педагогіки.
- Тема 2. Особистість дитини-дошкільника як суб'єкт виховання.
- Тема 3. Національна система дошкільної освіти. БКДО як стандарт функціонування галузі.
- Тема 4. Організація навчальної роботи у ЗДО.
- Тема 5. Інклюзивна освіта у ЗДО
- Тема 6. Психолого-педагогічна готовність дітей старшого дошкільного віку до школи.

Модуль 2. Особливості реалізації корекції розвитку для дітей з ООП у дошкільлі.

- Тема 1. Система навчально-корекційної роботи та виховання для дошкільнят з порушеннями інтелекту та з розладами спектру аутизму.
- Тема 2. Навчання та корекційно-виховна робота для дошкільнят із ЗПР та з порушеннями мовлення.
- Тема 3. Фізичне виховання дітей дошкільного віку.
- Тема 4. Розумове виховання дошкільнят з ООП.
- Тема 5. Сенсорне виховання дошкільнят.
- Тема 6. Значення ігрової діяльності для розвитку дошкільнят з ООП.
- Тема 7. Розвиток продуктивної діяльності та трудового виховання у дошкільному віці.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог	у тому числі					усьог	у тому числі				
		о	л	п	лаб	інд		с.р.	о	л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні питання спеціальної методики дошкільного виховання.												
Тема 1. Загальні питання теорії спеціальної дошкільної педагогіки	9	2	2			5	11	2				9
Тема 2. Особистість дитини-дошкільника як суб'єкт виховання	9	2	2			5	11		2			9
Тема 3. Національна система дошкільної освіти. БКДО як стандарт функціонування галузі.	9	2	2			5	11	2				9
Тема 4. Організація навчальної роботи у ЗДО.	9	2	2			5	9					9
Тема 5. Інклюзія у ЗДО	9	2	2			5		2				9
Тема 6. Психолого-педагогічна готовність дітей старшого дошкільного віку до школи.	9	2	2			5						10
Модуль 1	2		2									
Разом за модулем 1	56	12	14			30		6	2			55
Змістовий модуль 2. Особливості реалізації корекції розвитку для дітей з ООП у дошкільлі.												
Тема 1. Система навчально-корекційної роботи та виховання для дошкільнят з порушеннями інтелекту та РАС	9	2	4			5	11	2				7
Тема 2. Навчання та корекційно-виховна робота для дошкільнят із ЗПР та порушеннями мовлення.	11	2	2			5	11		2			7
Тема 3. Фізичне виховання дітей дошкільного віку.	8	2	2			4	7					7
Тема 4. Розумове виховання дошкільнят з ООП	9	2	2			5	8	2				6
Тема 5. Сенсорне виховання дошкільнят.	8	2	2			4	8		2			6

Тема 6. Значення ігрової діяльності для розвитку дошкільнят з ООП	8	2	2			4	9	2				7
Тема 7. Розвиток діяльності та трудового виховання у дошкільному віці	9	2	4			3	7					7
Модуль 2	2	-	2									
Разом за змістовим модулем 2	64	14	20			30	120	6	4			47
Усього годин	120	26	34			60	120	12	6			102

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1. Загальні питання спеціальної методики дошкільного виховання.			
1	Тема: Загальні питання теорії спеціальної дошкільної педагогіки 1. Спеціальна дошкільна педагогіка, її об'єкт, предмет і завдання. 2. Основні категорії порушень розвитку у дітей. 3. Загальні та спеціальні особливості дітей з відхиленнями у розвитку. Принципи корекційно-педагогічного процесу у дошкільлі. 4. Основні положення ЗУ «Про дошкільну освіту» (2024 р.). 5. Система корекційної допомоги дошкільнятам з відхиленнями у розвитку. 6. Перспективні напрями розвитку спеціальної дошкільної педагогіки.	2	
2	Тема: Особистість дитини-дошкільника як суб'єкт виховання. 1. Вікова періодизація дитинства. 2. Вікові та індивідуальні особливості дітей-дошкільнят. 3. Основні завдання виховання дітей дошкільного віку. 4. Роль дорослого в розвитку дитини. Взаємодія сім'ї та закладу дошкільної освіти у вихованні дітей. 5. Розвивальне середовище як складова педагогічного процесу для дошкільнят.	2	2
3	Тема: Національна система дошкільної освіти. БКДО як стандарт функціонування галузі. 1. Дошкільна освіта як складова національної системи освіти. Типи ЗДО та їх функції. 2. БКДО як стандарт функціонування галузі. 3. Програми навчання і виховання дітей-дошкільнят. 4. Підготовка педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти. 5. Історичний екскурс про становлення і розвиток науки про дошкільне виховання (давній світ, середньовіччя, епохи Відродження та Просвітництва, практика XIX ст.). 6. Розвиток вітчизняної теорії та практики дошкільної освіти	2	

	(XIX-XX ст.). 7.Зарубіжні педагогічні концепції дошкільної освіти XX ст. Актуальні сучасні проблеми дошкільної педагогіки.		
4	Тема: Організація навчальної роботи у ЗДО 1.Особливості навчання дітей дошкільного віку. Закономірності педагогічного процесу у дошкільлі. 2.Зміст навчання дітей-дошкільнят. Компетентнісний підхід у навчанні відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти. 3.Принципи і типи навчання у ЗДО. 4.Особливості методів навчання у закладах дошкільної освіти. 5.Форми організації навчання дітей дошкільного віку. 6.Планування педагогічного процесу в дошкільлі. 7.Принципи проведення занять для дітей з інтелектуальною недостатністю.	2	
5	Тема: Інклюзивна освіта у ЗДО. 1.Особливості впровадження інклюзії у ЗДО. 2.Виховання дошкільників з ООП в умовах інклюзії. 3.Психолого-педагогічний супровід дітей у інклюзивному ЗДО. 4.Реалізація корекційно-розвивального компоненту у інклюзивному ЗДО. 5.Індивідуальний підхід до дошкільнят із ООП в інклюзивному ЗДО.	2	
6	Тема: Взаємодія сім'ї та дошкільного навчального закладу у вихованні дітей. Підготовка дитини до навчання в школі. 1.Мета, завдання, принципи співробітництва ЗДО із сім'єю. 2.Основні форми співробітництва ЗДО із сім'єю. 3.Наступність, спадкоємність, перспективність у системі безперервної освіти. 4.Готовність дітей до шкільного навчання. Модель готовності дитини-дошкільника до школи: фізична, розумова, особистісна. 5.Основні причини невідповідності дітей до школи. 6.Адаптація до шкільного навчання.	2	
7	Модульна контрольна робота № 1	2	
	Всього за модулем 1	14	2
Змістовий модуль 2. Особливості реалізації корекції розвитку для дітей з ООП у дошкільлі.			
1	Тема: Корекційно-виховна робота для дітей з порушеннями інтелекту. 1.Психолого-педагогічна характеристика дітей дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями. 2.Особливості фізичного (соматичного) стану дітей-дошкільників з порушеннями інтелекту. 3.Система навчання і виховання дошкільнят з порушеннями інтелекту. Характеристика розділів програми щодо формування елементарних математичних понять та ознайомлення із навколишнім. 4.Завдання розвитку дошкільнят з інтелектуальною недостатністю щодо розвитку мовлення та ігрової діяльності (відповідно до Програми). 5.Основні завдання корекційно-розвиткової роботи з дошкільнятами з порушеннями інтелекту, передбачені	2	

	розділами Програми щодо сенсорного, фізичного і музичного виховання		
2	<p>Тема: Виховання і навчання дітей-дошкільнят з порушеннями соціально-емоційного розвитку (РСА) та порушеннями ОРА.</p> <p>1. Особливості розвитку дітей з РСА. 2. Організація корекційної роботи з дітьми-дошкільнятами з РСА (програма «Розквіт») 3. Основні завдання щодо соціального розвитку дітей з РСА (аналіз розділу програми «Розквіт») 4. Психологічна допомога сім'ї, що виховує дитину з РСА. 5. Загальна характеристика порушень ОРА. Поняття про ДЦП. 6. Корекційна робота з дітьми дошкільного віку, що мають ДЦП.</p>	2	2
3	<p>Тема: Навчання та корекційно-виховна робота для дітей із ЗПР та порушеннями мовлення.</p> <p>1. Характеристика порушень розвитку дітей-дошкільнят із ЗПР. 2. Специфіка освітніх потреб дітей-дошкільнят із ЗПР. Мета виховання і навчання дошкільників із ЗПР. 3. Характеристика програми розвитку для дітей-дошкільнят із ЗПР (програма «Віконечко») 4. Розвиток пізнавальної діяльності дитини із ЗПР. 5. Структура програми. Характеристика 3-ти розділів на вибір. 6. Співпраця ЗДО та сім'ї у вихованні дитини із ЗПР. 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями мовлення. 8. Завдання і принципи виховання дошкільнят з мовленнєвими порушеннями.</p>	2	
4	<p>Тема: Фізичне виховання дітей дошкільного віку.</p> <p>1. Основні підходи до фізичного виховання дітей дошкільного віку. 2. Завдання фізичного виховання: загальноосвітні та спеціальні. 3. Засоби фізичного виховання в спеціальному ЗДО. 4. Вимога та структура занять з фізкультури. 5. Загартовуючі процедури для дошкільнят. 6. Система роботи ЗДО зі зміцнення психофізичного здоров'я.</p>	2	
5	<p>Тема: Розумове виховання дошкільнят з порушеннями інтелекту.</p> <p>1. Завдання розумового виховання. 2. Зміст та засоби розумового виховання дошкільнят. 3. Формування мислення дошкільнят з порушеннями інтелекту. 4. Роль знань про навколишнє середовище в розумовому вихованні. 5. Розвиток уваги і пам'яті дітей з інтелектуальними порушеннями. 6. Розвиток сприймання і уяви.</p>	2	2
6	<p>Тема: Сенсорне виховання дошкільнят.</p> <p>1. Поняття про сенсорний розвиток дитини, сенсорні еталони. 2. Завдання, зміст і методи сенсорного виховання. 3. Особливості сенсорного розвитку на різних вікових етапах. 4. Основні принципи корекційної роботи в ЗДО для дітей з порушеннями зору. 5. Сенсорне виховання як засіб соціальної адаптації дітей з</p>	2	2

	порушеннями зору. 6.Зміст корекційно-виховної роботи з дошкільниками з порушеннями слуху. 7.Організація корекційної допомоги дошкільникам з порушеннями слуху в умовах ЗДО.		
7	Тема: Значення ігрової діяльності для розвитку дошкільнят з ООП. 1.Діяльність і розвиток дитини. 2.Особливості гри як засобу всебічного розвитку дитини. Класифікація дитячих ігор. 3.Розвиток гри в ранньому віці. 4.Особливості та структура дидактичної гри. 5.Формування ігрової діяльності дітей з порушеннями інтелекту. 6.Роль вихователя у розвитку ігрової діяльності дітей.	2	
8	Тема: Розвиток продуктивної діяльності та трудового виховання у дошкільному віці. 1.Значення діяльності у дошкільному віці. 2.Особливості та завдання трудової діяльності дошкільників. 3.Види праці та форми організації трудової діяльності дітей. 4.Особливості формування предметної діяльності дітей з інтелектуальними порушеннями. 5.Формування елементів продуктивної діяльності у дітей з інтелектуальною недостатністю.	2	
9	Тема: Підготовка та захист конспекту занять для дошкільнят з порушеннями інтелекту, ЗПР або РАС (індивідуальна самостійна робота або груповий проєкт)	2	
10	Модульна контрольна робота № 2.	2	
	Разом за модулем 2	20	4
	Всього за семестр	34	6
	Всього за навчальний рік	34	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1. Загальні питання спеціалістики дошкільного виховання.			
1	Загальні питання теорії спеціальної дошкільної педагогіки.	5	9
2	Особистість дитини-дошкільника як суб'єкт виховання.	5	9
3	Національна система дошкільної освіти.	5	9
4	Організація навчальної роботи у ЗДО	5	9
5	Інклюзивна освіта у ЗДО	5	9
6	Взаємодія сім'ї та дошкільного навчального закладу у вихованні дітей. Підготовка дитини до навчання в школі.	5	10
	Разом за модулем 1	30	55
Модуль 2. Особливості реалізації корекції розвитку для дітей з ООП у дошкільній.			
1	Навчання та корекційно-виховна робота для дошкільнят із ЗПР та порушеннями мовлення	5	7
2	Навчання та корекційно-виховна робота для дітей з	5	7

	порушеннями інтелекту та РСА.		
3	Фізичне виховання дітей дошкільного віку.	4	7
4	Розумове виховання дошкільнят з ООП	5	6
5	Сенсорне виховання дошкільнят.	4	6
6	Значення ігрової діяльності для розвитку дошкільнят з ООП	4	7
7	Розвиток продуктивної діяльності та трудового виховання у дошкільному віці	3	7
	Разом за модулем	30	47
	Всього	60	102

6.5. Індивідуальні завдання

Модуль 1. Загальні питання спеціальної методики дошкільного виховання.

Тематика рефератів або презентацій

1. Система дошкільного виховання в Україні.
2. Закон України «Про дошкільну освіту» (2024 р.) як основа реформування галузі.
3. Особистісно орієнтований підхід у корекційній та спеціальній дошкільній педагогіці.
4. Корекційно-виховний процес для дітей з психофізичними порушеннями у спеціальному та інклюзивному закладі дошкільної освіти.
5. Спеціальна дошкільна педагогіка як галузь педагогічних знань.
6. Значення дошкільного дитинства у розвитку особистості.
7. Дитинство як соціально-педагогічне явище.
8. Зв'язок дошкільної педагогіки з іншими науками.
9. Особистість дитини-дошкільника як об'єкт і суб'єкт виховання.
10. Виховання і розвиток особистості дитини з порушеннями психофізичного розвитку.
11. Роль дорослого в розвитку дитини дошкільного віку.
12. Становлення і розвиток науки про дошкільне виховання.
13. Проблеми дошкільного виховання у педагогічній думці давнього світу.
14. Погляд на проблеми виховання дітей дошкільного віку в епоху середньовіччя.
15. Розвиток ідей дошкільного виховання в епоху Відродження.
16. Педагогіка дошкільного віку епохи Просвітництва
17. Педагогічні теорії та практика дошкільного виховання XIX ст.
18. Розвиток теорії і практики вітчизняної дошкільної освіти в кінці XIX — у першій половині XX ст.
19. Розвиток вітчизняної дошкільної педагогіки у другій половині XX ст.
20. Зарубіжні педагогічні концепції дошкільної освіти XX ст.
21. Актуальні проблеми сучасної дошкільної педагогіки.
22. Базовий компонент дошкільної освіти як стандарт функціонування дошкільля.
23. Типи дошкільних закладів і їх функції.
24. Програми виховання і навчання дітей дошкільного віку із психофізичними порушеннями.
25. Підготовка педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти в Україні
26. Дошкільна освіта за кордоном (на прикладі 2-3 держав).
28. Міжнародне співробітництво у галузі дошкільної освіти.
29. Впровадження інноваційної діяльності у роботі дошкільного закладу.
30. Професійна діяльність вчителя-дефектолога у дошкільному закладі.
31. Система роботи вихователя у групі дошкільного закладу, де виховуються діти з ООП (спеціальної та інклюзивної).
32. Інклюзивна освіта у системі дошкільля України.
33. Організаційні форми навчально-виховного процесу у дошкільних закладах (спеціальних та інклюзивних).
34. Командна робота у психолого-педагогічному супроводі інклюзивної освіти у дошкільлі.
35. Спільна робота педагогічного колективу з батьками дітей з ООП, які виховуються у дошкільному закладі.

Вимоги до реферату

Реферат виконується самостійно студентом за однією із запропонованих тем (теми різних студентів у групі не повторюються) впродовж вивчення дисципліни до проведення модульного контролю. Захист реферату проходить на практичному занятті, якщо тема реферату розкриває деякий аспект проблеми, що обговорюється на цьому занятті, або на консультації впродовж семестру. У тексті реферату є посилання на джерела, що включені до списку літератури, за зразком [1, с.57].

Оформлення реферату: реферат друкується на комп'ютері на листках формату А4, гарнітура Times New Roman 14пт. Інтервал між рядками – 1,5. Поля: ліве – 2,0 см; праве – 2,0 см; верхнє – 2,0 см; нижнє – 2,5 см, розміщення тексту за шириною.

Обсяг реферату – до 15 сторінок.

Список використаних джерел складається в алфавітному порядку відповідно до існуючих стандартів бібліографічного опису (див.: ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».).

Оцінювання реферату та його захисту – до 15 балів (10 балів за зміст реферату та його оформлення, 5 балів за захист).

Структура реферату:

- 1.Титульна сторінка (не нумерується, але враховується в обсяг).
- 2.Зміст або план реферату.
- 3.Вступ.
- 4.Параграфи за темою реферату (не менше 2-х).
- 5.Висновок.
- 6.Література.

Використання в рефераті видань мовою держави-агресора не допускається. Забороняється цитування в тексті та внесення до бібліографічних списків тих джерел, які опубліковані російською мовою в будь-якій країні, а також джерел іншими мовами, якщо вони опубліковані на території росії та білорусі.

При виконанні завдання необхідно дотримуватися принципу академічної доброчесності.

Модуль 2. Особливості реалізації корекції розвитку для дітей з ООП у дошкільлі.

Підготовка та захист конспекту заняття для дошкільнят із порушеннями інтелекту, ЗПР або РАС (захист індивідуальної самостійної роботи).

Здобувачі групи об'єднуються у групи по 2 особи для підготовки конспекту заняття для дошкільнят різного віку у відповідності до певних освітніх ліній, передбачених програмами розвитку дітей дошкільного віку вказаних нозологій. Для кожної групи рендомним способом або за бажанням здобувачів визначається вік, нозологія порушення дошкільнят, освітня лінія. Тему заняття група обирає сама.

У конспекті має бути визначена освітня, корекційно-розвиткова та виховна мета, обладнання або навчально-дидактичне забезпечення, необхідне для проведення заняття. Вітається самостійне виготовлення навчально-дидактичного забезпечення. У конспекті визначається структура заняття, зазначаються всі слова та дії вихователя під час заняття, а також можливі реакції вихованців. Структура заняття має відповідати вимогам до проведення занять з дошкільнятами, відповідно до їх вікових та психофізичних особливостей.

Для захисту необхідно підготувати презентацію, яка відобразатиме проведену роботу. У кінці конспекту включаємо список використаних джерел.

Робота у групі поділяється на паритетній (рівноправній) основі.

Виконані роботи необхідно здати на перевірку до терміну проведення модульної контрольної роботи № 2 (у роздрукованому вигляді з відповідними матеріалами або в електронному вигляді з фото на адресу klyap.marianna@uzhnu.edu.ua).

Підготовлений конспект з презентацією до його захисту оцінюється в 15 балів для всіх учасників групи, які його готували.

При виконанні завдання необхідно дотримуватися принципу академічної доброчесності.

Одним із видів самостійної роботи пропонується перегляд вебінарів або тренінгів на освітніх платформах «На урок», «Освіторія», «EdEra» тощо з різних питань педагогічної роботи закладів освіти, зокрема корекційної роботи з дітьми з ООП. Отриманий сертифікат за успішно пройдене тестування за підсумками вебінару або тренінгу дає підставу на додаткових 5 балів в рамках модульного оцінювання (п.2.9 Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, уведеного в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 99/01-04 від 19.12.2023 р.).

Питання для підсумкового контролю

1. Спеціальна дошкільна педагогіка, її об'єкт, предмет і завдання.
2. Основні положення ЗУ «Про дошкільну освіту» (2024 р.).
3. Основні категорії порушень розвитку у дітей.
4. Загальні та спеціальні особливості дітей з відхиленнями у розвитку.
5. Принципи корекційно-педагогічного процесу у дошкільлі. Система корекційної допомоги дошкільнятам з відхиленнями у розвитку.
6. Перспективні напрями розвитку спеціальної дошкільної педагогіки.
7. Вікова періодизація дитинства.
8. Вікові та індивідуальні особливості дітей-дошкільнят.
9. Основні завдання виховання дітей дошкільного віку.
10. Роль дорослого в розвитку дитини. Взаємодія сім'ї та закладу дошкільної освіти у вихованні дітей.
11. Розвивальне середовище як складова педагогічного процесу для дошкільнят.
12. Дошкільна освіта як складова національної системи освіти. Типи ЗДО та їх функції.
13. БКДО як стандарт функціонування галузі.
14. Програми навчання і виховання дітей-дошкільнят.
15. Підготовка педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти.
16. Особливості навчання дітей дошкільного віку. Закономірності педагогічного процесу у дошкільлі.
17. Зміст навчання дітей-дошкільнят. Компетентнісний підхід у навчанні відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти.
18. Принципи і типи навчання у ЗДО.
19. Особливості методів навчання у закладах дошкільної освіти.
20. Форми організації навчання дітей дошкільного віку.
21. Планування педагогічного процесу в дошкільлі.
22. Принципи проведення занять та методи навчання для дітей з порушеннями інтелекту.
23. Мета і завдання інклюзивної освіти. Переваги та перешкоди інклюзії. Умови ефективності інклюзивної освіти.
24. Особливості впровадження інклюзії у ЗДО.
25. Особливості виховання дошкільників із психофізичними порушеннями в умовах інклюзії.
26. Психолого-педагогічний супровід дітей в інклюзивному закладі.
27. Реалізація корекційно-розвивального компоненту інклюзивної освіти.
28. Індивідуальний підхід до дошкільнят із психофізичними порушеннями в інклюзивному ЗДО.
29. Мета, завдання, принципи співробітництва ЗДО із сім'єю.

30. Основні форми співробітництва ЗДО із сім'єю.
31. Наступність, спадкоємність, перспективність у системі безперервної освіти.
32. Готовність дітей до шкільного навчання. Модель готовності дитини-дошкільника до школи: фізична, розумова, особистісна.
33. Основні причини невідповідності дітей до школи.
34. Адаптація до шкільного навчання.
35. Специфіка освітніх потреб дітей раннього та дошкільного віку із ЗПР.
36. Корекційна спрямованість виховання і навчання дітей із ЗПР.
37. Система навчання, виховання та реабілітації дітей дошкільного віку з порушеннями інтелекту.
38. Завдання та принципи виховання дітей з порушеннями мовлення.
39. Організація корекційної роботи з дітьми-дошкільниками з РАС.
40. Головні освітні завдання для дітей з аутизмом відповідно до Комплексної програми розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт».
41. Психологічна допомога сім'ї, що виховує дитину з РАС.
42. Основні підходи до фізичного виховання дітей дошкільного віку.
43. Мета та завдання спеціального фізичного виховання дітей з інтелектуальною недостатністю.
44. Засоби фізичного виховання в спеціальному ЗДО.
45. Структура занять з фізкультури у ЗДО, вимоги до його проведення. Загартовуючі процедури.
46. Система роботи ЗДО зі зміцнення психофізичного здоров'я.
47. Завдання розумового виховання дітей дошкільного віку.
48. Зміст та засоби розумового виховання дошкільнят.
49. Формування мислення дошкільнят з порушеннями інтелекту.
50. Розвиток основ наочно-образного мислення дошкільнят з інтелектуальною недостатністю.
51. Розвиток уваги та пам'яті у дітей дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями.
52. Роль знань про навколишнє середовище в розумовому вихованні.
53. Поняття про сенсорний розвиток дитини, сенсорні еталони.
54. Зміст та методи сенсорного виховання, його періодизація.
55. Розвиток сприйняття та уяви дітей з порушеннями інтелекту.
56. Сенсорне виховання як засіб соціальної адаптації дітей з порушеннями зору.
57. Сенсорне виховання дошкільнят з порушеннями слуху як складова цілісної корекційно-педагогічної роботи.
58. Діяльність і розвиток дитини.
59. Особливості гри як засобу всебічного розвитку дитини. Класифікація дитячих ігор.
60. Розвиток гри в ранньому віці.
61. Особливості та структура дидактичної гри.
62. Формування ігрової діяльності дітей з порушеннями інтелекту.
63. Роль вихователя у розвитку ігрової діяльності дітей.
64. Особливості та завдання трудової діяльності дошкільників.
65. Види праці та форми організації трудової діяльності дітей.
66. Особливості формування предметної діяльності дітей з інтелектуальними порушеннями.
67. Формування елементів продуктивної діяльності у дітей з порушеннями інтелекту.

Приклади практичних завдань до білетів

1. Запропонувати шляхи створення розвиваючого середовища в спеціальному дошкільному закладі для дітей з інтелектуальними порушеннями.
2. Розробити комплекс корекційно-розвивальних вправ (2-3) для розвитку наочно-дійового мислення дитини середнього дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями.

3.Скласти комплекс вправ ранкової гімнастики у ЗДО для дітей старшого дошкільного віку з порушеннями інтелекту.

4.Скласти ігрові завдання для дітей з інтелектуальними порушеннями для розвитку пам'яті.

5.Розробити дидактичну гру для дітей середнього дошкільного віку з порушеннями інтелекту на закріплення вивченого матеріалу з розділу «Дикі та свійські тварини».

7. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни використовуються традиційні та проблемні лекції, семінари, ситуаційні завдання, самостійна позааудиторна робота (написання рефератів, підготовка презентацій, неформальне навчання), групові проекти, консультації. У ролі неформального навчання рекомендується приєднуватися до вебінарів щодо корекційно-розвиткової роботи з дітьми дошкільного віку на платформах «Освіторія», «На урок», EdEra тощо.

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1.Технічні засоби: комп'ютер, проектор.

2. Обладнання: екран, фліп-чарт.

3.Програмне забезпечення: Google Meet для дистанційного навчання.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1.Державний стандарт дошкільної освіти. Особливості впровадження: навчально-методичний посібник/ Упорядники: О.Г. Косенчук, І.М. Новик, О.А. Венгловська, Л.В. Куземко. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 240 с.

2.Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: ВЦ «Академія», 2018. – 408 с. (Альма-матер).

3.Поніманська Т.І., Дичківська І.М. Дошкільна педагогіка. Практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, спеціальність «Дошкільне виховання». – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 352 с.

4.Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І.Білан, Л.М. Возна, О.Л. Максименко та ін. – Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 264 с.

5.Програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років «Віконечко»/ за заг. ред. Сак Т.В. – Тернопіль: Мандрівець, 2015. – 304 с.

6.Комплексна програма розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт» / наук. Кер та заг.ред. Т.В. Скрипник. Вид 2-ге, без змін. – Тернопіль: Мандрівець, 2017. – 240 с.

7.Федорова М.А., Максимова О.О., Сорочинська О.А. Дошкільна педагогіка (частина 1): Навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 80 с.

Допоміжна література

1.Виховання дітей раннього віку в закладах дошкільної освіти різних типів: монографія /С.В. Васильєва, Н.В. Гавриш, В.В. Рагозіна. За наук. ред. Н.В. Гавриш. – Кропивницький: ІМЕКС-ЛТД, 2021. – 226 с.

2. Гаяш О.В. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку: Науково-методичний посібник для вчителів інклюзивного навчання, асистентів учителів, які працюють з дітьми з психофізичними порушеннями в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, соціальних педагогів, батьків/укладач О.В. Гаяш. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2016. – 120 с.

3.Кисла О.Ф. Корекційна педагогіка: навч. посібник / О.Ф. Кисла. – К.: Кондор-Видавництво, 2015. – 320 с.

4.Кляп М.І. Методичні рекомендації з дисципліни «Спеціальна методика дошкільного виховання» для здобувачів спеціальності 016 Спеціальна освіта. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 33 с.

5.Миронова С.П. Методика корекційної роботи при порушеннях пізнавальної діяльності: підручник / С.П. Миронова. – Камянець-Подільський: Камянець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. – 260 с.

6.Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами./О.Б. Нагорна. – Рівне, 2016. – 198 с.

7.Сак Т.В. особлива дитина: Від народження до 6 років: Поради батькам. – К.: літера ЛТД, 2008. – 144 с., іл.

8.Айрес Дж. Дитина і сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку з практичними рекомендаціями для батьків і спеціалістів /Е. Джин Айрес за участі Джеффа Роббінса; пер. З англ. Т. Колеснік. – Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2024. – 280 с.

9.Саллі Дж. Роджерс, Джеральдін Доусон, Лорі А. Вісмара. Денверська модель раннього втручання для дітей з аутизмом. Як у процесі повсякденної взаємодії навчити дитину грати, спілкуватися і вчитися./ Саллі Дж. Роджерс, Джеральдін Доусон, Лорі А. Вісмара. – Київ: «СВАРОГ», 2023. – 554 с.

Інформаційні ресурси з мережі Інтернет

1.Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>

2.Базовий компонент дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>

3.Програма розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю. URL: <http://old.mon.gov.ua/.../Програма%20розвитку%20для%20дітей%20дошкільного%20віку>.

4. Програма розвитку дітей раннього та дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями /О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, І.В. Бобренко, С.В. Трикоз, О.І. Мякушко, І.В. Сухіна, Н.С. Бабій, Н.П. Цимбалюк, І.Д. Лукачук та ін.: За наук. Ред. О.В. Чеботарьової, І.В. Гладченко. Київ: ІССП імені Миколи Ярмаченка НАПП України, 2023. 438 с. URL: <https://ispukr.org.ua/?p=11295>

5. «Про затвердження порядку організації діяльності інклюзивних груп у ЗДО». Постанова Кабінету міністрів України від 28 липня 2021 р. № 769. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF#Text>

6. «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами». Постанова Кабінету міністрів України від 21 липня 2021 р. №765. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)